

Expunere de motive
la propunerea legislativă pentru modificarea alin. (2) al art. 18 din
Legea educației naționale nr. 1/2011

Ca urmare a Deciziei Curții Constituționale nr. 669 / 2014, Parlamentul României a adoptat recent *Legea pentru modificarea alin. (2) al Art. 18 din Legea educației naționale nr. 1/2011* prin care se modifică modalitatea înscrierii la ora de religie.

Din nefericire, în ciuda semnalelor trase în cadrul dezbaterilor din parlament și presă, textul final adoptat prin L141/2015 de către forul legislativ nu corespunde literei și spiritului Deciziei CCR. În loc să fie clară și cuprinzătoare, modificarea Parlamentului menține o serie de ambiguități generatoare de confuzii și noi abuzuri și nu răspunde corespunzător problemei de fond care a dus la procesul câștigat de profesorul Emil Moise la Curtea Constituțională în privința modului în care se face înscrierea la orele de religie.

Dreptul la libertatea de gândire, de conștiință și de religie reprezintă o valoare fundamentală într-o societate democratică iar legiferarea asupra acestuia ar trebui făcută la un înalt nivel de înțelegere și înțelepciune democratică. O legislație confuză și superficială conduce la abuzuri grave și îi împiedică pe cetățeni să se bucure de drepturile și libertățile lor.

Se vorbește foarte mult în societatea românească despre necesitatea de a consolida sistemul educațional. Acest deziderat rămâne însă intangibil atâta timp cât nici măcar drepturile fundamentale ale elevilor nu sunt clar transpuse în lege, generându-se inutile confuzii care umbresc calitatea învățământului și afectează viața elevilor și exercitarea deplină a drepturilor lor.

Conform alin. (2) al articolului 18, textul adoptat recent de către Parlament prin Legea 153/2015 pentru modificarea alin. (2) al art. 18 din Legea educației naționale nr. 1/2011, este prevăzut că:

"(2) Înscrierea elevului pentru a frecventa orele de religie se face prin cerere scrisă a elevului major, respectiv a părintelui sau a tutorelui legal instituit pentru elevul minor. Schimbarea acestei opțiuni se face tot prin cerere scrisă a elevului major, respectiv a părintelui sau a tutorelui legal instituit pentru elevul minor. În cazul în care elevul nu frecventează orele de religie, situația școlară se încheie fără disciplina Religie. În mod similar se procedează și pentru elevul căruia, din motive obiective, nu i s-au asigurat condițiile pentru frecventarea orelor la această disciplină."

Textul adoptat de către parlament este însă necorelat cu Codul Civil! Fără o clarificare în privința acestei necorelări, elevii, părinții și profesorii vor fi puși în situații dificile care predispun la abuzuri și încălcări grave ale drepturilor copilului.

În conformitate cu Art. 41 din Codul Civil, *"(2) Actele juridice ale minorului cu capacitate de exercițiu restrânsă se încheie de către acesta, cu încuviințarea părinților sau, după caz, a tutorelui, iar în cazurile prevăzute de lege, și cu autorizarea instanței de tutelă. Încuviințarea sau autorizarea poate fi dată, cel mai târziu, în momentul încheierii actului. Cu toate acestea, minorul cu capacitate de exercițiu restrânsă poate face singur acte de conservare, acte de administrare care nu îl prejudiciază, precum și acte de dispoziție de mică valoare, cu caracter curent și care se execută la data încheierii lor."*

De asemenea, Art. 491 din Codul Civil reglementează religia copilului:

"(1) Părinții îndrumă copilul, potrivit propriilor convingeri, în alegerea unei religii, în condițiile legii, ținând seama de opinia, vârsta și de gradul de maturitate ale acestuia, fără a-l putea obliga să adere la o anumită religie sau la un anumit cult religios."

(2) Copilul care a împlinit vârsta de 14 ani are dreptul să își aleagă liber confesiunea religioasă."

Alegerea unei confesiuni religioase este un act juridic, deoarece copilul are în vedere producerea de efecte juridice, în principal opozabilitatea. Înscrierea la ora de religie este un act juridic volițional care trebuie realizat în conformitate cu Art. 41 alin. (2) și (3), dar și în conformitate cu Art. 491 din Codul Civil.

Astfel, înscrierea la ora de religie poate fi un act juridic de conservare sau de administrare, în niciun caz de dispoziție, cum au apreciat, eronat, Consiliul Economic și Social și Comisiile pentru Învățământ din Camera Deputaților și Senat atunci când au dezbătut tema.

În cazul în care un copil de 14 ani are o religie diferită de părinții săi, copilul are dreptul să studieze conform credinței proprii. Dacă părinții sunt atei și copilul de 14 ani este credincios, oare îl vor înscrie părinții la ora de religie? Dacă părinții sunt credincioși și copilul de 14 ani este ateu, este posibil că părinții să-l oblige pe copil să se înscrie la ora de religie? Acestea sunt doar două întrebări firești care se nasc din problema de drept expusă.

De asemenea, în doctrină se afirmă că incapacitatea totală sau parțială a minorului are ca scop protejarea sa și nu frustrarea titularului de drepturi subiective și se reține un **“premajorat religios”** pentru copilul care a împlinit vârsta de 14 ani. (O. Ungureanu, C. Munteanu, *Drept civil. Persoanele în reglementarea noului Cod civil, Ediția a 3-a, revăzută și adăugită*, 2015, p. 336.)

Comisiile sesizate în fond din Senatul României au menținut, la rândul lor, în mod eronat, opinia că “părinții sunt cei care decid pentru elevii minori” ceea ce contravine însă Codului Civil, după cum am arătat mai sus.

În concluzie, textul de lege trebuie reformulat pentru a fi în concordanță cu dispozițiile legale din Codul Civil, după principiul **“aceeași rațiune, aceeași soluție”**. Altfel, textul adoptat este expus unei noi contestații, cu șanse maxime de succes, la

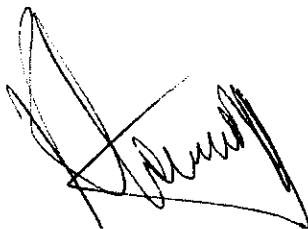
Curtea Constituțională, de către orice persoană care a împlinit 14 ani și căreia i se refuză dreptul de a decide cu privire la participarea sau nu la orele de religie.

Prezenta propunere legislativă vine să repare această necorelare descrisă mai sus.

Inițiator:

Remus Cernea

Deputat independent

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Remus Cernea', is written over the text of the initiator's name.